

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Валерій СОРОКА

05.09.2022

03-08-55S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Методика наукових досліджень		Methodology of Scientific Research
Шифр за ОП	OK 2	Code in Educational Program
Освітній рівень: магістерський (другий)		Educational level: Master's (second)
Галузь знань Архітектура та будівництво	19	Fields of knowledge Architecture and Building Construction
Спеціальність Архітектура та містобудування	191	Fields of study: Architecture and Urban Planning
Освітня програма: Архітектура та містобудування		Educational Program: Architecture and Urban Planning

Силабус навчальної дисципліни «Методика наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування», спеціальність 191 «Архітектура та містобудування». Рівне. НУВГП. 2022. 9 стор.

ОПП на сайті університету:

<https://start.nuwm.edu.ua/instituty/budivnytstva-ta-arkhitektury>

Розробник силабусу: Ричков П.А., д.арх., професор кафедри архітектури та середовищного дизайну

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від "29" серпня 2022 року

Завідувач кафедри: *е-підпис* Михайлишин О.Л., д.арх., доцент.

Керівник (гарант) ОП: *е-підпис* Ричков П.А., д.арх., проф.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІБА
Протокол № 1 від "30" серпня 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІБА: *е-підпис* Макаренко Р.М., к.т.н., проф.

СЗ №-3784 в ЕДО НУВГП

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Архітектура та містобудування</i>
Спеціальність	<i>191 «Архітектура та містобудування»</i>
Рік навчання, семестр	<i>I-й (II)</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>16 годин</i>
Практичні заняття:	<i>14 годин</i>
Самостійна робота:	<i>60 годин</i>
Курсова робота:	<i>-</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор	<i>Ричков Петро Анатолійович, доктор архітектури, професор кафедри архітектури та середовищного дизайну.</i>
	
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Ричков_Петро_Анатолійович
ORCID	https://orcid.org/0000-0003-4559-6111
Як комунікувати	p.a.rychkov@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ
Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі
Знання конкретних наукових методів та загальної методології архітектурної діяльності виступають не лише невід'ємним чинником формування професійної компетентності майбутнього архітектора а й важливою світоглядною передумовою

плідної, усвідомленої, соціально відповідальної творчості. Програма розрахована на студентів, які закінчили навчання на рівні бакалаврської підготовки, для подальшого поглиблення фахових знань та вмінь магістерського ступеня. Курс має комплексний, міждисциплінарний характер.

Мета вивчення курсу «Методологія наукових досліджень» полягає в узагальненні та у пошуку шляхів вирішення найбільш актуальних питань архітектурної теорії та практики, що стоять сьогодні на порядку денному перед архітектурною професією як на вітчизняному, так і на загальносвітовому рівні. Навчальна дисципліна є аналітично-теоретичною і водночас творчо орієнтованою.

Завдання дисципліни полягають в ознайомленні з основами методології наукових досліджень в цілому і в архітектурі зокрема; в засвоєнні основ системного аналізу, базисних теоретичних підходів та принципів проведення досліджень; в формуванні принципів понять та теоретичних методів в дослідженнях архітектурно-містобудівного характеру.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4872>

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння предметної діяльності.

СК04. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

СК06. Здатність аналізувати, міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати інформацію необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

РН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

РН02. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методів досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності, гармонізації з довкіллям.

Структура та зміст освітнього компонента

Див. таблицю нижче.

Методи та технології навчання: проблемно-пошуковий метод, аналіз конкретних ситуацій, розв'язання дослідницьких завдань.

Перелік навчальних матеріалів, які повинен опанувати/ознайомитись студент перед заняттям, за посиланням <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4872>.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

16/14/80(всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Змістовий модуль 1.

Загальні відомості про наукову діяльність.

6/4/16(всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Тема Історичний розвиток науки. Зародження науки. Наука і релігія. Наука і історичний досвід. Вітрувій і його трактат. Філософські підвалини науки. Доба Просвітництва. Видатні наукові відкриття. Наука і технічний прогрес в 19 ст. Наука і суспільний прогрес в 20 ст.

Тема 2. Поняття, цілі і форми наукової діяльності. Етапи розвитку. Сучасні поняття наукової діяльності. Види і напрямки наукової діяльності. Цілі та завдання. Наука і суспільний прогрес. Наука і виробництво. Фундаментальні і прикладні науки. Роль особистості.

Тема 3. Організації сучасної науки в Україні і за кордоном. Основні напрямки наукових досліджень. Наука і пізнання природи. Наука і суспільний прогрес. Наука і політика. Наука і мистецтво. Наука і освіта. Етика і добросовісність наукової роботи. Економіка науки. Наукові праці і публікації. Дисертаційні праці. Наука і майбутнє земної цивілізації.

Змістовий модуль 2.

Методи архітектурних досліджень

10/10/44 (всього лекцій / практичні заняття / самостійна робота)

Тема 4. Методика історико-архітектурних досліджень. Об'єкт та предмет архітектурного дослідження. Міждисциплінарні дослідження. Основні напрямки наукових досліджень в архітектурі. Наукові праці і публікації. Архітектурна критика і публіцистика. Етика наукової роботи. Її особливості в архітектурі. Архітектурна критика і публіцистика.

Тема 5. Методика історико-урбаністичних досліджень. Передумови системного розселення. Параметризація систем розселення. Надобласні та надрайонні територіальні системи розселення. Природно-рекреаційні системи (підсистеми). Значення регіональної політики. Сучасний досвід регіонального планування. Сучасний стан містобудівних знань в контексті еволюції. Тенденції регіоналізації України. Архітектурні властивості містобудування. Макро- і мікроурбаністика.

Тема 6. Методи та напрямки архітектурно-типологічних досліджень. Поняття архітектурної типології і її роль в сучасному архітектурному проектуванні. Об'єкт та предмет типологічного дослідження. Методи та принципи типологічної класифікації будівель і споруд. Типологічні особливості дослідження та проектування житлових, громадських та промислових будівель

Тема 7. Методи ресурсо- та енергозбереження в архітектурі. Основні напрямки економії матеріальних ресурсів в проектуванні і будівництві. Сучасні

ресурсоекономні будівельні матеріали та конструкції. Основні напрямки енергозберігаючих технологій в архітектурі та будівництві. Використання сонячної енергії, вітрової, гідро-механічної. Підвищення теплозахисних властивостей огорожуючих конструкцій. Вернакулярне будівництво.

Тема 8. Архітектурна наука в контексті суспільних проблем. Архітектурна екологія. Соціальні аспекти адвокативного проектування. Архітектура і сучасне суспільство. Партиципативна архітектура. Архітектурна іконологія. Архітектура і влада. Архітектура і бізнес. Архітектурна спадщина і проблеми її охорони. Людина в архітектурному середовищі.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(оцінка в балах, максимум 60 балів для кожного модуля)

Практичне завдання 1. Законодавство про наукову діяльність в архітектурі.

Практичне завдання 2. Основні положення підготовки та захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня.

Практичне завдання 3. Бібліографічний пошук на критичний аналіз в архітектурній історіографії.

Практичне завдання 4. Наукові методи прикладних архітектурних досліджень.

Практичне завдання 5. Методика аналізу локальної містобудівної проблеми.

Практичне завдання 6. Функціонально-типологічний передпроектний аналіз архітектурного об'єкту.

Практичне завдання 7. Творчі аспекти дизайну архітектурного середовища.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

1. Аналітичні навички.
2. Здатність логічно обґрунтовувати позицію.
3. Комплексне вирішення проблеми.
4. Критичне мислення.
5. Навички усного спілкування.
6. Творчі здібності (креативність).
7. Уміння слухати і запитувати.
8. Формування власної думки та прийняття рішень.

Форми та методи навчання

Для досягнення програмних результатів навчання використовуються наступні методи навчання: ілюстративний метод, індуктивний метод, проблемно-пошуковий метод, дослідницький метод, метод полемічного навчання.

Порядок та критерії оцінювання

Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль

навчальних досягнень здобувачів вищої освіти: <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/> .

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань: оцінювання за виконання практичних робіт; опитування при захисті практичних робіт; оцінки за модульні контрольні роботи; підсумковий контроль знань. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали Оцінювання:

Вид роботи	Бали
☐ 1. Поточна складова оцінювання	
☐ 1.1 Робота під час лекцій (8 пар x 2 бали).....	16
☐ 1.2 Робота над індивідуальним науково-аналітичним завданням).....	34
☐ 1.3 Захист науково-аналітичного завдання.....	10
☐ Всього поточна складова оцінювання.....	60

☐	2. Підсумкова складова оцінювання	
☐	2.1. Модульний контроль №1.....	20
☐	2.2. Підсумковий контроль знань (опитування).....	20
☐	Всього підсумкова складова оцінювання.....	40
☐	Разом.....	100

Поєднання навчання та досліджень

У процесі навчання здобувачі мають можливість долучитись до реалізації наукових досліджень, зокрема за темою «Дослідження проблем історії, теорії і практики архітектури та містобудування Правобережної України», яка зареєстрована в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації (державний реєстраційний номер 0121U111218).

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Білоконь Ю.М., Фомін І.О. Наука і творчість в архітектурі. – Київ, 2006. – 208 с.
2. Грушко І.М., Сиденко В.М. Основы научных исследований. Изд.3-е. – Харьков: Вища школа, 1983. – 224 с.

Допоміжна література

3. Гаврилюк С. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.) – Луцьк: «Вежа», 532с.;
4. Лаврик Г.І. Основи системного аналізу в архітектурних дослідженнях і проектуванні. – К.: КНУБА, 2002. – 140с.;
5. Прибега Л. Охорона та реставрація об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини України. Методологічний аспект. – Київ, 2009.
6. Фомін І.О. Основи теорії містобудування. – К.: Наукова думка, 1997.

Методичні вказівки

1. МВ до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Методологія наукових досліджень» (<http://ep3.nuwm.edu.ua/22593/>).

Інформаційні ресурси

2. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6). URL: <http://www.lib.rv.ua/>
7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/naukova_biblioteka (http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php).
8. Кафедра архітектури та середовищного дизайну URL: <https://nuwm.edu.ua/nni-ba/kaf-asd>.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості та реалізація повторного вивчення дисципліни здійснюються згідно з «Порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>, за яким реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Оголошення стосовно дедлайнів здачі курсових робіт та проектів навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної

дисципліни на платформі MOODLE.

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до Положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/18660>

Здобувачі вищої освіти мають право на часткове зарахування навчальних результатів, здобутих в процесі неформальної освіти: зокрема, нараховуються додаткові бали за участь студентів у майстер-класах на архітектурну та пам'ятко-охоронну тематику, максимально наближену до тем практичних завдань, що виконуються у певному семестрі відповідно до цього силабусу.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання дисципліни залучається провідні науковці НУВГП.

Правила академічної доброчесності

Викладачі і студенти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності. Відповідні вимоги до дотримання таких правил відображені у Кодексі честі студентів НУВГП

<http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Студенти, які не самостійно виконують практичні завдання, вдаються до плагіату архітектурних ідей, не допускаються до захисту і здачі робіт з наступним повторним їх виконанням.

Нормативні документи НУВГП та НАЗЯВО стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП -

<http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

https://naqa.gov.ua/академічна_доброчесність.

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/vyo>.

Вимоги до відвідування

Відвідування усіх занять є обов'язковою умовою якісного виконання практичних завдань. Процес виоконання індивідуального науково-аналітичного завдання потребує постійного обговорення ходу роботи з викладачем та консультацій відповідно до графіка.

Відпрацювання пропущених занять здійснюється шляхом самостійного виконання аудиторної роботи в позаурочний час і демонстрації її результатів під час занять.

Під час занять студентам дозволено використання мобільних телефонів та ноутбуків з метою пошуку уточнюючої інформації, необхідної для виконання завдання.

У випадку форс-мажорних обставин (карантинні обмеження, локдаун, воєнний стан) заняття і консультації проводяться онлайн.

Оновлення

Оновлення силабусу відбувається з ініціативи викладачів, як правило, щорічно, з урахуванням змін у архітектурно-містобудівному законодавстві, нових тенденцій і підходів до вирішення відповідних завдань в галузі, світовій та вітчизняній практиці.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, визначається документами: [https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna mobilnist](https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna_mobilnist) .

Доступ студентів до повнотекстових ресурсів Springer Link (журнали – 1997-2020; книги - 2017); Google Scholar: <https://scholar.google.com/>; Elsevier: <https://www.elsevier.com/>; Scencedirect: <https://www.sciencedirect.com/>; ResearchGate: https://www.researchgate.net /.

Лектор

Ричков П.А., д. арх., проф.